

Nr. 12589 /2018.

Către,

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
Domnului Ministru Petre Daea

Stimate Domnule Ministru,

Ref. la intervențiile în cazul gradației unei specii de ortoptere (cosașul mare de pajiște) în județul Harghita

În ultimele săptămâni asistăm la o gradație a speciei *Polysarcus denticauda* (cosașul mare de pajiște) în județul Harghita, mai precis în Depresiunea Giurgeului (teritoriul administrativ al comunelor Ditrău, Lăzarea, Joseni și Suseni), platoul vulcanic al Munților Harghita (orașul Vlăhița și comuna Căpâlnița) respectiv în Depresiunea Ciucului (comunele Mădăraș și Tomești).

Cosașul mare de pajiște este o specie autohtonă din ordinul ortopterelor, apteră, de mărime mare (în mod tipic, lungimea corpului variază între 2,4 și 4,2 cm). Specia este caracteristică pajiștilor seminaturale bogate în specii, utilizate preponderent ca fânețe. Este considerată rară și, în consecință, este protejată în mai multe țări din centrul și vestul Europei (Germania, Austria, Ungaria). Se hrănește cu plante dicotiledonate din flora spontană, și ca atare nu reprezintă un pericol direct culturilor agricole din zonă, hrănindu-se mai degrabă cu specii autohtone ale fânețelor. Reprezintă o importantă sursă de hrană pentru specii protejate de păsări precum barza albă, acvila țipătoare mică, dar este documentat și faptul că apariția în masă a ortopterelor poate atrage în număr mare alte specii de păsări insectivore, ca de exemplu lăcustarul (*Pastor roseus*), a cărei apariție în masă în zonele unde s-a observat gradația cosașului în județul Harghita, este deja semnalată. Gradațiile ortopterelor sunt cauzate de mai multe fenomene, printre care și condiții climatice. În condițiile climatice obișnuite gradațiile la această specie sunt rare, repetându-se la intervale mari de timp, de exemplu din 10 în 10 ani.

Conform observațiilor făcute în zonele afectate de experți ecologi și entomologi, (de ex. de la Univ. Babeș-Bolyai din Cluj, de la Univ. Sapiientia), s-a documentat hrănirea coșășului pe specii de dicotiledonate având frunzele mai mult sau mai puțin late, mai ales pe brusture (*Arctium lappa*), păpădie (*Taraxacum officinale*), tătăneasă (*Symphitum officinale*), pe specii din genul *Centaurea*, inclusiv specia toxică stirigoaie (*Veratrum album*). Într-o măsură mai mică au fost observați indivizi hrănindu-se pe trifoi (*Trifolium pratense*), barba caprei (*Tragopogon orientalis*), sau foarte rar pe cartofi pe parcelele de teren înconjurate de fânețele unde a apărut în număr mai mare această specie. Conform observațiilor de pe teren, culturile de cereale nu au fost afectate deloc.

Pentru gestionarea situației și prevenirea pagubelor autoritățile responsabile au decis aplicarea de insecticide pe bază de piretroide în unele zone considerate focare. Astfel, aceste insecticide au fost aplicate pe o suprafață cumulată de circa 100 hectare de teren agricol, în majoritate fânețe în Depresiunea Giurgeului, toate încadrându-se în categoria de pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV), și multe dintre aceste terenuri aflându-se în aria protejată sit Natura 2000 Depresiunea și Munții Giurgeului (ROSPA0033).

Dat fiind faptul că insecticidele folosite nu sunt selective și persistă pe teren mai multe săptămâni, respectiv că deja se observă declinul gradației, precum și au apărut prădătorii acestei specii într-un număr foarte mare, specialiștii ecologi, biologi, entomologi consideră că intervenția cu insecticide pe fânețele din regiunea sus menționată nu este indicată din următoarele motive:

- Pajiștile montane, cum sunt cele din județul Harghita, sunt printre cele mai importante terenuri agricole cu înaltă valoare naturală și culturală din Europa, eligibile pentru plăți agromediu, sub Măsura 10, Pachetul 3, pentru care utilizarea pesticidelor este interzisă;
- În România nu există substanțe omologate de insecticide pentru pajiști seminaturale (fânețe, pășuni);

- Insecticidele aplicate nefiind specifice, afectează toată fauna de nevertebrate și vertebrate expusă acestora. Foarte multe grupe de nevertebrate (cum ar fi fluturii, himenopterele etc.) includ specii protejate, dar au și rol important în polenizare (servicii ecosistemice de reglare și de provizie) și în lanțurile trofice ale ecosistemelor din care fac parte. Aplicarea insecticidelor în acest context poate afecta ecosistemele cu caracter HNV în mod substanțial negativ. Atragem atenția asupra faptului că bogăția de specii autohtone a acestor ecosisteme este crucială inclusiv pentru reziliența și adaptabilitatea ecosistemelor în condițiile schimbărilor climatice. Chiar și dacă aceste substanțe nu omoară pe loc albinele sau alte specii polenizatoare asta nu înseamnă că nu le afectează pe termen scurt sau lung cauzând declinul coloniilor și a populațiilor;
- Gradația la această specie autohtonă este un fenomen natural (astfel de fenomene se petrec inclusiv în ecosisteme nealterate de om), cunoscut de specialiști, și, așa cum a fost observat și pe teren, nu a produs daune majore în culturile agricole. Astfel, se recomandă intervenția cu insecticide doar în cazul în care culturi arabile sunt afectate, dar nu în fânețe sau pășuni. Insecticidele aplicate pe fânețe pot afecta negativ sănătatea animalelor domestice și a oamenilor, și nu poate fi exclusă ca aceste chimicale să ajungă în miere sau în alte produse;
- Suprafața afectată este prea mare pentru a fi tratată eficient (dar și în condiții acceptabile ecologic) cu substanțe chimice.

Din motivele de mai sus, solicităm următoarele intervenții pe termen scurt:

- Sistarea aplicării insecticidelor pe fânețe;
- Evaluarea pagubelor produse în fânețe prin măsurători directe pe teren de către specialiști;
- Intervenție locală doar în culturile unde se preconizează daune semnificative și doar folosind insecticide omologate;
- Implementarea de plăți compensatorii pentru fermierii a căror fânețe au fost afectate semnificativ de gradația coșăului.

Subliniem că în cazul culturilor arabile, în cazul în care se observă daune provocate de cosaș considerăm că este justificată folosirea metodelor clasice de protecția plantelor cu substanțe omologate, cu respectarea normelor de utilizare stabilite de către autorități.

Cu stimă,

Borboly Csaba

Miercurea Ciuc, 4 iunie 2018.